

## **Debatstuk**

### **Geef de heilige Titus Brandsma een eerbetoon dat hem toekomt.**

De fracties van VVD, Stadspartij, PvdA en VoorNijmegen. Nu willen graag met het college en de andere fracties in gesprek over het vernoemen van een singel, of plein met allure naar Titus Brandsma. Er is al een straat in het centrum van Nijmegen die de naam Titus Brandsmastraat draagt. Deze kleine straat ligt weliswaar op een logische plaats maar heeft niet de zichtbaarheid die Titus Brandsma verdient, gezien zijn bijzondere verhaal, de historische rol die hij voor Nijmegen heeft gespeeld en zijn op handen zijnde heiligverklaring.

## **Aanleiding**

Op 25 november 2021 werd bekendgemaakt dat Titus Brandsma door paus Franciscus heilig wordt verklaard. In 1985 werd Titus al zalig verklaard. Titus Brandsma woonde bijna twintig jaar in Nijmegen. Hij had een bijzondere rol in het verzet tegen de Duitse bezetting gedurende de Tweede Wereldoorlog. In een artikel van in *De Gelderlander* van 1 december 2021 roept Rob Essers op om Titus Brandsma een eigen singel te geven in Nijmegen.<sup>1</sup> Onze fracties vinden dat deze bijzondere Nijmegenaar niet alleen vanwege zijn aanstaande heiligverklaring, maar vooral vanwege zijn bijzondere verdiensten een singel of straat of plein met meer allure verdient.

## **Levensloop**

Titus Brandsma werd geboren als Anno Sjoerd Brandsma in Oegeklooster (Friesland) op 23 februari 1881. Hij overleed op 26 juli 1942 in concentratiekamp Dachau. Brandsma trad in 1898 in bij de Karmelieten en nam vanaf dat moment de naam Titus aan. Brandsma woonde lange tijd in Oss bij de Karmelietenorde, waar hij ook als docent en journalist actief was. In 1923 kwam hij bij de oprichting van de Katholieke Universiteit Nijmegen als hoogleraar naar onze stad. Hij woonde hier bijna 20 jaar tot zijn arrestatie in 1942.

## **Verzet tegen het nationaal socialisme**

In de jaren '20 en '30 was Brandsma hoogleraar en korte tijd (1932 en 1933) rector-magnificus aan de Katholieke Universiteit. Hij verzette zich van meet af aan tegen het opkomende nationaal socialisme, bijvoorbeeld door op te roepen niet klakkeloos achter sterke mannen aan te lopen, maar idealen altijd te wegen. Hij sprak zich in 1935 uit tegen de Jodenvervolging en

---

<sup>1</sup> <https://www.gelderlander.nl/nijmegen-e-o/krijgt-titus-net-als-canisius-een-singel-in-nijmegen-ik-leg-de-lat-vrij-hoog~aba5e777/>

hield in 1939 een collegereeks over de nationaalsocialistische wereldbeschouwing en zijn afkeur daartegen.

Andere in het oog springende wapenfeiten van Brandsma zijn dat hij tijdens de oorlog, publiekelijk als voorzitter van de Bond voor Hoger en Middelbaar onderwijs het verzet tegen de opdracht om Joodse kinderen toegang tot scholen te ontzeggen leidde en dat hij de Katholieke pers probeerde te vrijwaren van NSB-advertenties.

### **Gevangenschap**

19 Januari 1942 werd Titus Brandsma gearresteerd. Aanleiding hiervoor was dat hij in katholieke dagbladen had laten optekenen dat hij vond dat NSB-advertenties geweigerd moesten worden.

Tijdens zijn gevangenschap in Scheveningen bond Brandsma niet in: met grote stelligheid deed hij tijdens de verhoren uit de doeken waarom het nationaal socialisme geen plek hoorde te hebben in Nederland. Tijdens een tijdelijke overplaatsing naar Amersfoort was Brandsma een steun voor zijn medegevangenen. Bij latere verhoren in Scheveningen nam Brandsma niets van zijn eerdere woorden terug.

Brandsma werd op transport gezet naar concentratiekamp Dachau. Daar raakte hij in korte tijd, door de zware arbeid en mishandelingen, mentaal en fysiek uitgeput. Op 26 juli, een half jaar na zijn arrestatie, werd hij vermoord met een dodelijk injectie.

### **Discussie en debat**

De fracties van VVD, Stadspartij, PvdA en VoorNijmegen. Nu willen het gesprek graag met u voeren aan de hand van de volgende vragen:

1. Vinden uw fracties de huidige straatnaam voldoende eerbetoon aan Titus Brandsma? Of is, zoals onze fracties wensen, een , plein of singel die beter zichtbaar is passender?
2. Rob Essers suggereerde in *De Gelderlander* om het tracé tussen het Keizer Traianusplein en de Prins Mauritssingel te hernoemen als (St.) Titus (Brandsma)singel. Onze fracties vinden dit mooi aansluiten bij de verzetswijk die ontwikkeld wordt in Hof van Holland en de St. Canisiussingel die vernoemd is naar de andere heilige die uit Nijmegen komt, Petrus Canisius. Vinden uw fracties dat, net als onze fracties, een goed idee en waarom wel of niet? Zo nee, heeft u andere suggesties?

3. Onze fracties zijn van mening dat een dergelijke singel, straat of plein benoemd zou moeten worden zo kort mogelijk nadat de heiligverklaring wordt uitgesproken, en wel in het jaar 2022. Wat vinden uw fracties van deze termijn?

Uiteraard zien we op deze vragen ook graag een reactie van het college. We zien uit naar het gesprek met u.

Maarten Bakker      Charlotte Brand  
Rosalie Thomassen   Harold Bastiaans

PS. Dit debatstuk is een verkorte en niet uitputtende weergave van het verhaal van Titus Brandsman. Meer lezen?

<https://titusbrandsmamemorial.nl/>

<https://www.ru.nl/over-ons/overradboud/geschiedenis/titus-brandsma/titus-brandsma/>

<https://adveniat.nl/product/titus-brandsma-van-held-tot-heilige/>